16.09.2021

HE 31/2021 vp.
SUPO 762/01.04.01.00/2021

Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Viite Lausuntopyyntönne 13.9.2021

SUOJELUPOLIISIN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE SCHENGENIN TIETOJÄRJESTELMÄN KÄYTTÖÄ KOSKEVIA ASETUKSIA TÄYDENTÄVÄKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI (HE 35/2021 vp)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Suojelupoliisilta lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä.

Uusi Schengenin tietojärjestelmä (SIS) koostuu kolmesta EU:n antamasta asetuksesta. Poliisiyhteistyötä ja rajatarkastuksia koskevat asetukset muodostavat SIS-järjestelmän oikeusperustan. Uusi palauttamista koskeva asetus täydentää niitä. Uusien SIS-asetusten tavoitteena on tehostaa terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjuntaa, varmistaa turvallisuuden korkea taso kaikkialla EU:ssa sekä edistää muuttoliikkeen hallintaa. Esityksellä lisättäisiin kansalliseen lainsäädäntöön tarvittavat muutokset, jotta toimivaltaiset viranomaiset voisivat käyttää SIS- tietojärjestelmää.

Pyydettynä lausuntonaan Suojelupoliisi esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Terrorismin kansainvälisen luonteen vuoksi sen tehokas torjunta edellyttää laaja-alaista kansainvälistä yhteistyötä. SIS-järjestelmä muodostaa yhden tärkeän työkalun, jonka avulla Suojelupoliisi voi välittää tietoja muiden jäsenvaltioiden kanssa. Suojelupoliisin oikeus käyttää SIS-järjestelmää perustuisi suoraan Schengenin säännöspohjaan ja esitettyihin poliisin henkilötietolain säännöksiin. Suojelupoliisin tietojen luovutus SIS-järjestelmään tapahtuisi nykyistä vastaavasti keskusrikospoliisiin sijoitetun SIRENE-toimiston välityksellä.

Asian valmistelun yhteydessä arvioitiin mahdollisuutta esittää laajennuksia kansallisiin rekistereihin tallennettavien biometristen tietojen käsittelytarkoituksiin siten, että tiedot olisivat käytettävissä SIS-kuulutuksissa nykyistä laajemmin. Asian valmistelussa päädyttiin siihen, että käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate estää muiden kuin rikosperusteisesti kerättyjen biometristen tietojen luovuttamisen SIS-järjestelmään ns. poliisitarkoituksissa, eikä laajennuksia kansalliseen lainsäädäntöön ole tässä yhteydessä mahdollista esittää. Asiaa on käsitelty seikkaperäisesti esityksen kappaleessa 3.2.5.

Suojelupoliisi korostaa, että henkilön kasvokuva ja muut biometriset tiedot ovat käytännössä ainoa luotettava tapa tunnistaa henkilö. Aakkosnumeeriset tiedot, kuten nimi ja syntymäaika, eivät vastaavalla tavalla yksilöi henkilöä. Tässä

1100 - 0321

SUOJELUPOLIISI
Ratakatu 12, PL 151, 00121 HELSINKI
Vaihde 0295 480 131 | kirjaamo@supo.fi | www.supo.fi

suhteessa on erittäin tärkeää, että toisen jäsen valtion laatiman SIS-kuulutuksen perusteella toimivalla viranomaisella on välittömästi käytössään mahdollisimman täydelliset tiedot henkilöllisyyden varmistamiseksi. Asia on merkityksellinen paitsi viranomaisten toiminnan, myös kuulutuksen kohteen ja mahdollisesti myös sivullisten henkilöiden oikeusturvan kannalta. Esimerkiksi pelkän nimen ja syntymäajan käyttäminen kuulutuksessa saattaa mahdollistaa viranomaisten toimenpiteiden virheellisen kohdentumisen. Suojelupoliisin näkemyksen mukaan tulevissa lainsäädännön kehittämiseen liittyvissä hankkeissa olisi edelleen syytä arvioida mahdollisuutta hyödyntää kansallisiin tietojärjestelmiin tallennettuja biometrisia tietoja osana SIS- kuulutuksia.

Ylitarkastaja Antti Wahlroos

Liitteet -

Jakelu SM/KTY, SM/PO

Tiedoksi -